

Bible a proroctví

Texty na tento týden

Da 2,27–45; J 14,29; Nu 14,34; Da 7,1–25; Da 8,14; 1K 10,1–13

Základní verš

**„Řekl mi: ‚Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.‘“
(Da 8,14)**

Biblická proroctví jsou klíčová v budování naší identity a také motivace pro misi. V proroctvích také můžeme najít potvrzení pravdivosti Božího slova. Ježíš v této souvislosti vyjádřil následující myšlenku: „Řekl jsem vám to nyní předem, abyste potom, až se to stane, uvěřili.“ (J 14,29; podobně J 13,19) Zásadní otázkou je: Jak správně interpretovat proroctví, abychom rozpoznali, kdy a jak se proroctví skutečně naplnilo?

Reformátoři využívali při výkladu proroctví takzvaný historizující přístup. Tato metoda je stejná, jakou používali Daniel a Jan při svém vlastním výkladu. Historicismus vnímá proroctví jako záznam o postupném a nepřetržitě naplňování dějin, které má svůj začátek v minulosti a končí až příchodem věčného Božího království.

Tento týden se budeme věnovat základům historizujícího výkladu proroctví. „V dějinách máme vidět naplnění proroctví. Máme studovat dílo Prozřetelnosti ve velkých reformačních proudech a porozumět sledu událostí při cestě národů vstříc poslednímu střetu velkého sporu.“ (8T 307)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

HISTORICIZMUS A PROROCTVÍ

Řekl jsem vám to nyní předem, abyste potom, až se to stane, uvěřili. (J 14,29)

Osobní studium

Historicizmus je základní metoda studia proroctví, kterou používají adventisté sedmého dne. Vychází z předpokladu, že hlavní biblická proroctví zachycují přímý, souvislý proud dějin od minulosti přes současnost a dále do budoucnosti. Je to podobné, jako když ve škole studujeme dějepis. Ke studiu proroctví přistupujeme takovýmto způsobem proto, že samotná Bible nám takto vykládá smysl proroctví.

Přečti si text **Da 2,27–45**. Které aspekty uvedeného snu ukazují na plynulý, nepřerušovaný sled mocností během dějin? Jakým způsobem můžeme přistupovat k Bibli tak, aby nám ona sama ukazovala, jak máme vykládat apokalyptická (týkající se času konce) proroctví?

Všimněme si, že království Nebúkadnesara je popsáno jako zlatá hlava. Daniel tedy identifikuje jako první království právě Babylón (Da 2,38). Potom Daniel pokračuje: „Po tobě povstane další království, nižší než tvé, a pak další, třetí království...“

(Da 2,39) a potom povstane čtvrté království (Da 2,40). Skutečnost, že po sobě následují bez jakéhokoli přerušení, je vyjádřena samotnou sochou, protože každé království postupně představuje část velkého celku ve směru od hlavy k prstům na nohou. Jednotlivé části sochy jsou navzájem pospojovány, podobně jako na sebe během dějin navazovala zmíněná království.

V Da 7 a 8 jsou namísto sochy použity symboly šelem, ale ukazují stejný princip. V obou kapitolách nacházíme nepřerušovanou posloupnost čtyř (Da 7), respektive tří (Da 8) království. Tato řada začíná ve starověku a postupně přechází až do současnosti a dále do budoucnosti, kdy se vrátí Kristus a Bůh ustanoví své věčné království.

Socha v Da 2 a po sobě jdoucí vidění v Da 7 a 8 představují základ pro protestantský historizující výklad proroctví, který adventisté zastávají i dnes.

Uvažuj o textu J 14,29. Jak rozumíš těmto Ježíšovým slovům? Jak nám mohou pomoci přistupovat k proroctvím tak, abychom správně pochopili jejich smysl?

Aplikace

Je výhodou, že žijeme v době, kdy se mnohá proroctví už naplnila? Máme dnes výhodu například proti Danielovi, který naplnění svých proroctví neviděl?

PRINCIP DEN ZA ROK

„Podle počtu dnů, v nichž jste dělali průzkum země, poneseť své viny. Za každý den jeden rok, za čtyřicet dnů čtyřicet let. Tak pocítíte mou nevoli.“ (Nu 14,34)

⁴Polož se pak na levý bok; vložíš na něj nepravost izraelského domu a tolik dnů, kolik budeš na něm ležet, poneseš jejich nepravost. ⁵Za léta jejich nepravosti ti ukládám počet dnů, totiž tři sta devadesát dní, v nichž poneseš nepravost izraelského domu. ⁶Až skončí tyto dny, lehneš si podruhé, a to na pravý bok, a poneseš nepravost domu judského po čtyřicet dní; ukládám ti za každý rok jeden den. (Ez 4,4–6)

Osobní studium

Jeden z interpretačních klíčů historicizmu je princip „den za rok“. Mnozí badatelé v průběhu staletí aplikovali tento princip na časová proroctví v knihách Daniel a Zjevení. Princip odvodili z několika textů a z bezprostředního kontextu samotných proroctví.

Soustřeď se na úvodní verše Nu 14,34 a Ez 4,6. Co tyto verše říkají? Jak a kým je v nich určen princip „den za rok“?

Uvedené verše velmi jasně vysvětlují princip „den za rok“. Jak však odůvodníme použití tohoto principu v takových časových proroctvích, jaká se nacházejí v Da 7,25 a 8,14 nebo Zj 11,2.3; 12,6.14 a 13,5?

Použití principu „den za rok“ můžeme v proroctvích Daniel a Zjevení podpořit třemi argumenty: použití symbolů, dlouhá časová období a neobvyklá vyjádření.

Zaprvé, symbolický charakter šelem a rohů představujících jednotlivá království naznačuje, že i časová období bychom měli chápat symbolicky. Šelmy a rohy nemají být vnímány doslovně, jsou totiž symbolem pro království a mocnosti. Jelikož podstatný aspekt proroc-

tví není vyjádřen doslovně, ale symbolicky, proč bychom měli právě časové údaje vnímat doslovně? Není k tomu důvod.

Zadruhé, mnohé události spojené s uvedenými královstvími se týkají časového období několika staletí. Pokud bychom časové údaje v těchto proroctvích brali doslovně, bylo by to příliš málo. Když však na uvedené časové údaje aplikujeme princip „den za rok“, budou pozoruhodně přesně pasovat na dané události. Něco takového by nebylo možné, kdybychom časová proroctví vysvětlovali doslovně.

A konečně, neobvyklá vyjádření použitá pro vymezení těchto období naznačují symbolický výklad. Jinými slovy – způsob, jakým je v těchto proroctvích vyjádřen čas (například „dva tisíce tři sta večerů a jiter“ v Da 8,14), není běžným vyjádřením. To naznačuje, že daný časový údaj bychom měli vnímat symbolicky, ne doslovně.

S podobným počítáním se setkáváme i v mimobiblické židovské literatuře. Např. kniha Jubileí, nalezená v Kumránu, uvádí, že Noe se dožil 950 let, a poté totéž období vyjádří jiným způsobem jako 19 jubileí, 2 týdny a 5 let – tedy 19 x 49 let, plus 2 x 7 let, plus 5 let.

Aplikace

Uvažuj o proroctví o sedmdesáti týdnech v Da 9,24–27. Čteme, že „od té doby, co zaznělo slovo o návratu a vybudování Jeruzaléma až po pomazání knížete“ (Da 9,25), uplyne šedesát devět týdnů, což představuje jeden rok, čtyři měsíce a jeden týden. Pokud by šlo o doslovný časový údaj, nedávalo by žádný smysl. Jak se změní význam a pochopení tohoto proroctví, pokud na něj aplikujeme biblický princip „den za rok“ a ze sedmdesáti týdnů se stane čtyři sta devadesát let?

URČENÍ TOTOŽNOSTI MALÉHO ROHU

²³Řekl toto: „Čtvrté zvíře – na zemi bude čtvrté království, to se bude ode všech království lišit; pozře celou zemi, podupe ji a rozdrtí. ²⁴A deset rohů – z toho království povstane deset králů. Po nich povstane jiný, ten se bude od předchozích lišit a sesadí tři krále. ²⁵Bude mluvit proti Nejvyššímu a bude hubit svaté Nejvyššího. Bude se snažit změnit doby a zákon. Svátí budou vydáni do jeho rukou až do času a časů a poloviny času, ²⁶avšak zasedne soud a vladařskou moc mu odejmou, a bude úplně vyhlazen a zahuben. (Da 7,23–26)

Osobní studium

Po staletí protestantští reformátoři identifikovali malý roh z Da 7 a 8 jako římskou církev. Proč?

Přečti si Da 7,1–25 a Da 8,1–13. Než budeš pokračovat ve čtení lekce, pokus se vyhledat všechny charakteristiky malého rohu, které se nacházejí v obou kapitolách současně. Jak můžeme určit totožnost malého rohu?

Mocnost popsaná v Da 7 a 8 jako malý roh je v těchto kapitolách představena sedmi společnými charakteristikami: (1) obě kapitoly ji představují jako malý roh; (2) jde o mocnost, která pronásleduje (Da 7,21.25; 8,10.24); (3) jde o mocnost, která se vyvyšuje a rouhá (Da 7,8.20.25; 8,10.11.25); (4) útočí na Boží lid (Da 7,25; 8,24); (5) je vymezena prorockým časem (Da 7,25; 8,13.14); (6) tato mocnost působí až do konce času (Da 7,25.26; 8,17.19) a (7) uvedená mocnost je zničena nadpřirozeným způsobem (Da 7,11.26; 8,25).

Dějiny ukazují, že prvním královstvím byl Babylón (Da 2,38), druhým Médo-Perse (Da 8,20), třetím Řecko (Da 8,21). Dějiny jednoznačně ukazují, že po těchto říších se k moci dostává Řím.

V Da 2 představují železné nohy Řím. Železo pak plynule přechází do chodidel, která jsou částečně ze železa a částečně z hlíny. Tato mocnost trvá až do konce času – dokud celou sochu nerozdrtí kámen, který nepochází z lidských rukou. Malý roh představený v Da 7 vyrůstá ze čtvrté šelmy, ale zároveň zůstává její součástí.

Která mocnost povstala z Římské říše a působí svým politicko-náboženským vlivem minimálně tisíc dvě stě šedesát let (Da 7,25)? Existuje jen jediná mocnost, která vyhovuje historickému i prorockému popisu – papežství. Papežství získává svou moc uprostřed deseti pohanských kmenů, z nichž tři sesadí (Da 7,24). O papežství můžeme říci, že se „bude od předchozích lišit“ (Da 7,24). Tím se vyjadřuje jeho jedinečnost v porovnání s ostatními. Papežství mluvilo „proti Nejvyššímu“ (Da 7,25) a vyvýšilo se „až k veliteli toho zástupu“ (Da 8,11) tím, že papeže ustanovilo Kristovým zástupcem. Papežství naplnilo předpovědi, že „bude hubit svaté Nejvyššího“ (Da 7,25) a že srazí „na zem část toho zástupu“ (Da 8,10) během protireformace, kdy byli vražděni Boží věrní. Papežství usilovalo „změnit doby a zákon“ (Da 7,25) tím, že odstranilo druhé přikázání a změnilo sobotu na neděli.

Aplikace

V 2., 7. a 8. kapitole knihy Daniel se dozvídáme, že po Řecku povstává mocnost, která bude existovat až do konce času. Jaká jiná mocnost by to mohla být, pokud ne Řím, který nyní existuje ve své papežské podobě? Ačkoli to nezní příliš „politicky korektně“, tento fakt je součástí poselství tří andělů. Proč je tato informace důležitou součástí „přítomné pravdy“?

PŘEDADVENTNÍ SOUD

¹³Slyšel jsem, jak jeden svatý mluví. Jiný svatý se toho mluvícího otázal: „Jak dlouho bude platit vidění o každodenní oběti a o vzpouře, která pustoší a dovoluje šlapat po svatyni i zástupu?“

¹⁴Řekl mi: „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.“ (Da 8,13.14)

Osobní studium

Prorocký náčrt, kterému se tento týden věnujeme, nacházel velkou podporu u protestantských teologů zastávajících historicismus už od dob reformace. Ale až během mileritského hnutí na počátku 19. století se bibliční badatelé začali soustředěněji věnovat vidění o dvou tisících třech stech večerech a jitrech a tématu předadventního (vyšetřujícího) soudu. Prostuduj tabulku uvedenou v lekci na pátek.

Přečti si texty Da 7,9–14 a 8,14.26. Co uvedené verše říkají o událostech v nebesích? Jaké pocity v tobě tyto obrazy vyvolávají? (Všimni si Danielovy reakce ve verši 7,15.)

Po období středověkého pronásledování, které skončilo až v roce 1798, kdy generál Berthier zajal a uvěznil papeže Pia VI. (Zj 13,3), nastává období soudu, o kterém mluví Da 7 a 8. Soud se má odehrávat v nebesích, kde „zasedl soud a byly otevřeny knihy“ (Da 7,10) a „s nebeskými oblaky přicházel jakoby Syn člověka; došel až k Věkovitému, přivedli ho k němu.“ (Da 7,13) Jde o soud, ke kterému mělo dojít po roce 1798 a zároveň před druhým příchodem Ježíše Krista.

Scéna soudu z Da 7 má svou paralelu v očišťování svatyně, o kterém se hovoří

v Da 8,14. Obě kapitoly mluví o stejné události. Podle Da 8,14 „dojde svatyně spravedlnosti“ (což je vlastně terminologie dne smíření) po 2 300 večerech a ránech. Po aplikování principu „den za rok“ se dostáváme k časovému období 2 300 let.

Začátek období 2 300 let nacházíme ve verši Da 9,24. Prorocké období 70 týdnů (490 let) je tu „stanoveno“ (hebrejsky *chatak*; doslova „odříznutých“) z období 2 300 večerů a jiter (let). Většina teologů správně rozeznává, že proroctví o 2 300 večerech a ránech (letech) z Da 8,14 a proroctví o 70 týdnech (490 letech) z Da 9,24–27 jsou dvěma částmi téhož proroctví. Verš následující po časovém údaji o 70 týdnech hovoří o začátku tohoto období: „Od vyjití slova o navrácení a vybudování Jeruzaléma až k pomazanému vévodovi uplyne sedm týdnů.“ (Da 9,25) Tato událost se odehrála „v sedmém roce krále Artaxerxa“ (Ezd 7,7), což bylo v roce 457 před Kristem. Když budeme od tohoto data počítat 2 300 let, dostaneme se do roku 1844, což spadá do požadovaného období ohraničeného rokem 1798 a očekávaným druhým příchodem Ježíše Krista. Právě v této době Ježíš vstoupil do nebeské svatyně svatých, aby začal svou smiřující (přímluvnou) službu v nebeské svatyni.

Aplikace

Jaké pocity v tobě vyvolává skutečnost, že Ježíš v nebeské svatyni i dnes dělá vše pro záchranu lidstva i pro tebe osobně? Jak to ovlivňuje tvou víru?

TYOLOGIE A PROROCTVÍ

⁶To vše se stalo nám na výstrahu, abychom nezatoužili po zlém jako oni. ⁷A také nebudte modláři jako někteří z nich, jak je psáno: „Usadil se lid, aby jedl a pil, a potom povstali k tancům.“ ⁸Ani se neoddávejme smilstvu jako někteří z nich, a padlo jich za jeden den třiadvacet tisíc. ⁹A také nechtějme zkoušet Pána, jako to dělali někteří z nich, a hynuli od hadího uštknutí, ¹⁰ani nereptejte jako někteří z nich, a byli zahubeni Zhubcem. ¹¹To, co se jim stalo, je výstražný obraz a bylo to napsáno k napomenutí nám, které zastihl přelom věků. (1K 10,6–11)

Osobní studium

V apokalyptických proroctvích mají symboly jedno naplnění. Například symbol kozla v **Da 8,21** má své naplnění v jediném království, kterým je Řecko. Vždyť nakonec samotný text jasně označuje právě toto království.

Typologie se zaměřuje na skutečné osoby, události nebo ustanovení Starého zákona, které už žily nebo se staly v minulosti, ale zároveň jsou předobrazem důležitějšího naplnění v budoucnosti. S použitím typologie jako metody výkladu biblického textu se setkáváme nejen u Ježíše a novozákonních autorů, ale dokonce i ve Starém zákoně. Jediným návodem k rozpoznání typu a antitypu (tedy předobrazu a naplnění) je identifikace samotným inspirovaným autorem.

Přečti si text **1K 10,1–13**. Jakým způsobem Pavel využívá události z minulosti při napominání sboru v Korintu? Jak se to týká nás dnes?

Apoštol Pavel odkazuje na historickou událost vyjití z Egypta a rozvíjí typologii založenou na zkušenosti, kterou prožili Židé na poušti. Takovým způsobem Pavel ukazu-

je, že Bůh, který inspiroval Mojžíše k zaznamenání těchto událostí, plánoval, aby se to „stalo nám na výstrahu“ (1K 10,6). Napomenutí Božího lidu na poušti se stává předobrazem napomenutí duchovního Izraele žijícího v posledních dnech, aby odolával přicházejícím pokušením.

Pokus se v těchto biblických textech rozpoznat předobraz a naplnění, jak je popisují Ježíš a novozákonní autoři.

Mt 12,40

J 19,36

J 3,14.15

Ř 5,14

J 1,29

Ve všech uvedených verších Ježíš a novozákonní pisatelé aplikují princip výkladu, který vychází z typu a antitypu (předobrazu a naplnění). Tak je zdůrazňován prorocký charakter daných slov a poukazuje se na důležitější naplnění historické skutečnosti.

Aplikace

Uvažuj o službě v pozemské svatyni, která sloužila jako předobraz celého plánu spasení. Co nám to říká o významu svatyně pro nás dnes?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Prostudujte si následující tabulku.

Daniel 7	Daniel 8
Babylon (lev)	-----
Médo-Persie (medvěd)	Médo-Persie (beran)
Řecko (leopard)	Řecko (kozel)
Pohanský Řím (čtvrtá šelma)	Pohanský Řím (horizontální pohyb malého rohu)
Papežský Řím (malý roh)	Papežský Řím (vertikální pohyb malého rohu)
Soud v nebesích	Očištění svatyně

Klíčovou informací obsaženou v této tabulce je skutečnost, že scéna soudu v Da 7, která se odehrává po 1 260 letech od pronásledování (Da 7,25), je stejná událost jako očištění svatyně („svatyně dojde spravedlnosti“) v Da 8,14. A tato scéna nebeského soudu vede k ustanovení věčného Božího království na konci smutné historie země poznamenané hříchem. Je to mocný biblický důkaz o důležitosti, kterou Písmo připisuje textu Da 8,14, a události, o které se v něm mluví.

Otázky k rozhovoru

1. *Prostudujte si znovu 2. kapitolu knihy Daniel. Všimněte si, jak jasně je zde použita metoda historicizmu: nepřerušená posloupnost světových říší, která začíná ve starověku a končí ustanovením věčného Božího království. Bůh nám dává klíč k interpretaci těchto proroctví. Proč podle tebe dnes již tak málo křesťanů přijímá tuto metodu výkladu proroctví? O čem to svědčí? Proč je i toto důvod, pro který je tak důležité adventistické poselství?*
2. *Jak dobře rozumíte proroctví o 2 300 večerech a jitrech z Da 8,14? Co byste mohli udělat pro to, abyste mu lépe porozuměli? S kým byste mohli toto proroctví studovat?*
3. *Přečtěte si verše Da 7,18.21.22.25 a 27. Všimněte si, jak se texty zaměřují na osud svatých. Jak se k nim chová malý roh? A naopak, co pro ně dělá Bůh? Co je pro svaté dobrou zprávou v souvislosti se soudem? Co pro ně soud znamená?*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy: